

Nr 28

Memorial, föranlett av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande första lagutskottets utlåtande nr 25 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1939 (nr 314) om villkorlig dom dels ock i ämnet väckta motioner ävensom motioner om vissa åtgärder i syfte att bekämpa brottsligheten.

Genom propositionen nr 146 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1939 (nr 314) om villkorlig dom. I anledning av propositionen har inom riksdagen väckts två likalydande motioner, I: 472 och II: 577.

Lagförslaget innefattar bl. a. upptagande i lagen om villkorlig dom av en ny paragraf, betecknad 14 a §. Genom detta stadgande införes befogenhet för domstol att tillfälligt omhändertaga den som erhållit villkorlig dom men som håller sig undan eller eljest missköter sig. Möjligheten att omhändertaga villkorligt dömd får enligt förslaget icke användas beträffande dem som är under 18 år. En särskild undantagsbestämmelse härom har upptagits i paragrafens tredje stycke, som är av följande lydelse: Omhändertagande enligt denna paragraf må ej beslutas i fråga om den som är under aderton år.

I avgivet utlåtande nr 25 har första lagutskottet, såvitt angår lagförslaget, hemställt att riksdagen — med bifall till motionerna I: 472 och II: 577 och med förklaring att riksdagen funnit viss ändring böra företagas i förslaget — måtte för sin del antaga detsamma med den ändringen att tredje stycket av 14 a § finge utgå.

I en vid utlåtandet fogad reservation har hemställts att riksdagen med avslag å motionerna I: 472 och II: 577 måtte antaga det genom propositionen framlagda lagförslaget.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har kamrarna vid behandlingen av utskottets utlåtande stannat i olika beslut, i det att *första kammaren* antagit det förslag som innefattas i den vid utskottets utlåtande avgivna reservationen under det att *andra kammaren* bifallit utskottets hemställan. Första kammarens beslut fattades med 71 röster mot 63 (4 ledamöter avstod och 12 var frånvarande) och andra kammarens beslut fattades med 107 röster mot 101 (3 avstod och 19 var frånvarande).

Utskottet

Utskottet har till behandling förehaft frågan om sammanjämkning av den skiljaktighet, som föreligger mellan kamrarnas beslut. Skiljaktigheten avser tillämpningsområdet för den nya bestämmelsen i 14 a § om tillfälligt omhändertagande av villkorligt dömda. Första kammaren har sålunda med godtagande av propositionens förslag och den vid utskottets utlåtande fogade reservationen funnit att bestämmelsen icke skall äga tillämpning på dem som är under 18 år, varemot andra kammarens beslut i likhet med utskottets förslag icke innefattar någon dylik begränsning.

Kamrarnas beslut visar att det föreligger enighet om att införa möjlighet till omhändertagande såvitt avser de villkorligt dömda som uppnått 18 års ålder. Delade meningar råder följaktligen icke om värdet av en sådan reform, som också omfattar det alldeles övervägande flertalet av de villkorligt dömda. Utskottet finner det därför angeläget att en lagändring kommer till stånd i den utsträckning samstämmighet uppnåtts i kamrarnas uppfattning. Detta förutsätter emellertid att kamrarna icke stannar i skiljaktiga beslut i frågan huruvida det nya institutet skall göras tillämpligt på de villkorligt dömda i åldern 15—17 år. I denna del har utskottet icke kunnat finna att det föreligger någon möjlighet till en godtagbar kompromiss mellan kamrarnas ståndpunkter. Vid sådant förhållande gives icke annan utväg än att en av kamrarna förenar sig med den andra. Härvid synes önskemålet om en reform i den utsträckning kamrarnas meningar sammanstämmer leda till att andra kammaren bör inbjudas att biträda första kammaren i dess beslut att från tillämpningen av institutet omhändertagande utesluta dem som är under 18 år. Detta innebär icke att frågan om omhändertagande även av villkorligt dömda i åldern 15—17 år icke kan upptagas till förnyat övervägande sedan erfarenheter vunnits av institutets tillämpning och förutsättningarna för en tillfredsställande placering av ifrågavarande klientel ökat.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att andra kammaren med frånträdande av sitt beträffande första lagutskottets utlåtande nr 25 fattade beslut, såvitt angår 14 a § i förslaget till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1939 (nr 314) om villkorlig dom, måtte biträda det beslut som härutinnan fattats av första kammaren.

Med hänsyn till riksdagssessionens nära förestående slut får utskottet hemställa, att förevarande memorial måtte företagas till avgörande efter allenast en bordläggning.

Stockholm den 22 maj 1959

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, fru Gärde Widemar, herrar Lindgren, Per-Olof Hanson, fröken Mattson och herr Arvidson;

från andra kammaren: herrar Rylander, Onsjö, Östrand, Jacobsson i Sala, Fröding, Edlund, fröken Bergegren och herr Andersson i Storfors.